

Sociālie partneri kā atbalsta saņēmēji

Eiropas Sociālā fonda atbalsts sociālajiem partneriem laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam

1. Ievads

Sociālo partneru definīcija

„Sociālie partneri” ir visā Eiropā plaši izmantots termins, kas apzīmē darba devēju un darba ņēmēju pārstāvjus (arodbiedrības un darba devēju organizācijas).

Sociālajiem partneriem ir neatsverama nozīme sociālajā un ekonomiskajā pārvaldībā — tie pārstāv darba tirgus un dalībnieku intereses un problēmas visos aspektos, sākot no darba apstākļiem un beidzot ar tālākapmācības attīstīšanu un algu standartu pieņemšanu. Tiem ir arī tiesības savu dalībnieku vārdā risināt dialogu, kura rezultātā pat iespējams panākt koplīgumu noslēgšanu par visiem šajās sarunās aptvertajiem jautājumiem¹. Tas nozīmē, ka tie nav tikai darba devēju un darba ņēmēju interešu paudēji. Sarunu gaitā sociālie partneri var arī iesaistīt savus dalībniekus konkrētos pasākumos. Ar šo plašāko koplīgšanas un apspriešanās procesu, vai tas būtu divpusējs neatkarīgu sociālo partneru dialogs vai trīspusējs dialogs, kurā iesaistītas valsts iestādes, sociālais dialogs atšķiras no plašāka pilsoniska dialoga ar citām interešu organizācijām.

Tādēļ sociālais dialogs var būt spēcīgs instruments, lai kopīgi risinātu problēmas. Līdztekus trīspusējām sociālo partneru un valdības apspriedēm politikas jautājumos arī divpusējs sociālo partneru pārstāvības organizāciju dialogs var neatkarīgi atrisināt daudzus varbūtējus konfliktus darba tirgū, kurus citādi būtu jāzīcina un jāatrisina politiski. Sociālais dialogs var uzņēmumiem un darbiniekiem nodrošināt stabilu vidi sekmīgai darbībai, kā arī būtiski palīdzēt paredzēt pārmaiņas un tās veiksmīgi pārvaldīt. Ar trīspusējas sociālas saskaņošanas palīdzību arodbiedrības, darba devēju organizācijas un valdību var iesaistīt pārrunu procesā, kurā tās var savu rīcību izskaidrot un pamatot, kā arī par to uzņemties plašāku atbildību. Neseni piemēri vairākās dalībvalstīs liecina, ka trīspusējs sociālais dialogs būtiski palīdz sekmīgi modernizēt darba tirgus politiku. Šo jauno trīspusējo pieeju iespējams izveidot vietējā, valstu un Eiropas līmenī².

ESF atbalsts sociālajiem partneriem 2000.–2006. gadā.

Sociālie partneri ir ļoti daudzu ESF finansētu projektu veicinātāji. Laikposmā no 2000. līdz 2006. gadam sociālie partneri devuši manāmu ieguldījumu darbinieku pielāgošanās spēju ziņā, jo īpaši nodrošinot apmācību un mūžizglītību. Projekti, kas finansēti no sociālā dialoga budžeta pozīcijām, iniciatīvas EQUAL un programmas PHARE līdzekļiem, arī atbalstījuši sociālo dialogu un uzlabojuši sociālo partneru prasmes kopumā.

Turklāt pieredze liecina, ka sociālie partneri īstenojuši veiksmīgus pasākumus. Piemēram, **Vācijā** sociālajiem partneriem ir svarīga nozīme mūžizglītībā (tai paredzēts atvēlēt 8% no kopējā ESF finansējuma). Tāpat sociālajiem

1. Komisijas paziņojums COM(2002) 341, galīgā redakcija, *The European social dialogue, a force for innovation and change*
2. Eiropas Komisija, Eiropas Savienības darba attiecību un pārmaiņu augsta līmeņa grupas ziņojums, 2002

partneriem ir izšķirīga nozīme arī darbinieku pielāgošanās spēju sekmēšanas un uzņēmējdarbības pasākumos (tam paredzēts atvēlēt 20 % no kopējā finansējuma — jauniešu un darbinieku profesionālajai izglītībai un jauniem darba laika noteikumiem.).

Spānijā sociālie partneri vada apmēram 80% no ESF līdzfinansētajiem tālākpmācības pasākumiem, kas saņem apmēram 14% no kopējā ESF atbalsta. Sociālajiem partneriem ir būtiska nozīme arī darbinieku spējā pielāgoties pārmaiņām.

Beļģijā ar sociālo partneru³ lielu līdzdalību īsteno trīs galvenās prioritātes, kam izlieto apmēram 45% kopējā ESF budžeta Flandrijai, — „Uzņēmējdarbības attīstīšanu”, „Uzņēmumu un to darbinieku elastīguma sekmēšanu” un „Uz sieviešu un vīriešu iespēju vienlīdzību vērstas politikas stiprināšanu”.

Nīderlandē pasākumiem, kuros sociālie partneri īsteno lielāko projektu apjomu, izlieto 13% no ESF budžeta. Apmācību pasākumus darbiniekiem galvenokārt īsteno O&O fondi (sociālo partneru pārvaldīti „sektoru fondi”) un pašvaldības⁴.

2. Sociālie partneri kā ESF finansējuma saņēmēji 2007.–2013. gadā

Eiropas Sociālā fonda (ESF) tiesiskajā pamatā 2007.–2013. gadam nostiprināta sociālo partneru nozīme un atbildība Eiropas Savienības (ES) Lisabonas stratēģijas mērķu sasniegšanā — **izaugsmes un darbavietu veicināšanā**.

3. panta 1. punkta e) apakšpunktā kā finansējuma saņēmējus ESF intervences jomā nepārprotami iekļautas partnerības.

3. panta 1. punkta e) apakšpunkts

„veicināt partnerības, vienošanās un iniciatīvas, īstenojot atbilstīgu ieinteresēto pušu — piemēram, sociālo partneru un NVO — tīklošanu starpvalstu, valstu, reģionālajā un vietējā līmenī, lai mobilizētos reformām attiecībā uz nodarbinātību un iekļaušanu darba tirgū”

Sociālo partneru nozīme Lisabonas stratēģijas īstenošanā

Sociālajiem partneriem kopā ar **dalībvalstīm** ir izšķirīga nozīme Lisabonas stratēģijas mērķu un prioritāšu īstenošanā:

- *Pilna nodarbinātība.* Pilnas nodarbinātības sasniegšana un bezdarba un neaktivitātes samazināšana, palielinot darbaspēka pieprasījumu un piedāvājumu, ir būtiska, lai veicinātu ekonomisko izaugsmi un stiprinātu sociālo kohēziju;
- *Darba kvalitātes uzlabošana un darba ražīguma paaugstināšana.* Nodarbinātības līmeņa paaugstināšanas centieni norit vienlaikus ar nodarbinātības pievilcības, darba kvalitātes un darba ražīguma pieauguma veicināšanu, kā arī ar nabadzīgo darba ņēmēju skaita samazināšanu. Pilnībā jāizmanto sinerģija starp darba kvalitāti, darba ražīgumu un nodarbinātību;
- *Sociālās un teritoriālās kohēzijas stiprināšana.* Jāīsteno mērķtiecīga rīcība, kas stiprinātu sociālo iekļaušanu, novērstu atstumtību darba tirgū un atbalstītu tādu cilvēku iesaistīšanos darbā, kuri atrodas nelabvēlīgā situācijā, kā arī lai samazinātu atšķirības starp reģioniem attiecībā uz nodarbinātību, bezdarbu un darba ražīgumu, īpaši mazāk attīstītajos reģionos.

Sociālo partneru nozīme ir īpaši pieminēta **21. nodarbinātības pamatnostādņē**: *veicināt elastīgumu vienlaikus ar nodarbinātības drošību un samazināt darba tirgus segmentāciju, pienācīgi ņemot vērā sociālo partneru lomu*:

3. Sadarbībā ar NVO

4. Vairāk piemēru un sīkāku informāciju sk. pielikumā

- pielāgojot nodarbinātības tiesību aktus, vajadzības gadījumā izvērtējot dažādās darba līgumu formas un darba laika noteikumus;
- risinot nedeklarētā darba jautājumu;
- labāk prognozējot un vadot pārmaiņas, tostarp ekonomikas pārstrukturizēšanos, jo īpaši pārmaiņas, kas saistītas ar tirdzniecības atvēršanu, mazinot to radītās sociālās izmaksas un veicinot pielāgošanos;
- veicinot un izplatot inovatīvas un pielāgojamas darba organizācijas formas, lai uzlabotu darba kvalitāti un paaugstinātu darba ražīgumu, tostarp veselības aizsardzību un drošumu;
- atbalstot izmaiņas nodarbinātā statusā, tostarp apmācību, pašnodarbinātību, uzņēmumu veidošanu un ģeogrāfisko mobilitāti.

Sociālie partneri ir pieminēti arī **22. pamatnostādnē**: *nodrošināt nodarbinātību veicinošu darbaspēka izmaksu attīstību un algu noteikšanas mehānismus*, ņemot vērā sociālo partneru pienākumus darba algu noteikšanā, tostarp darba samaksas atšķirību novēršanā starp dzimumiem.

Atsaucoties uz minētajām pamatnostādnēm, sociālajiem partneriem ir sevišķi labas iespējas sniegt nozīmīgu palīdzību šādās jomās:

- attīstīt nodarbinātības dienestu spēju iekārtot darbā;
- izstrādāt politiku, kā novērst prasmju nepietiekamību;
- veicināt darba tirgus funkcionēšanu, pilnveidojot Eiropas līmenī savienojamas datubāzes par darbavietām un mācību iespējām, ko var panākt, izmantojot Eiropas līmenī jau pieejamās modernās informācijas tehnoloģijas un pieredzi.

Turklāt sociālie partneri palīdz sasniegt Eiropas Savienības mērķus, īstenojot iniciatīvas tādās jomās kā mūžizglītība, nodarbinātības līmeņa paaugstināšana, vienlīdzīgas iespējas, piekļuves sekmēšana nodarbinātībai un dalības palielināšana darba tirgū; sociālās iekļaušanas stiprināšana un cīņa pret diskrimināciju; darba un ģimenes dzīves saskaņošana, kā arī **rādītāju**, kas iedalīti pēc dzimumiem, un **kritēriju** izstrāde un atbalsts statistikas datubāzēm, lai noteiktu to pasākumu progresu, par ko sociālie partneri ir atbildīgi.

Lielāks atbalsts sociālajiem partneriem konverģences reģionos

Kaut arī ir panākts neapšaubāmi pozitīvs progress, vēl joprojām ir neizmantotas iespējas tālāk pilnveidot sociālo partneru spēju piedalīties sociālajā dialogā, kā arī sociālajā, darba tirgus un ekonomikas pārvaldībā, jo īpaši konverģences reģionos. Salīdzinošiem pētījumiem par darba attiecībām piemīt daži trūkumi, un rādītāji par segumu nesniedz pilnīgu priekšstatu par darba attiecību kvalitāti. Tomēr neseni pētījumi norāda uz relatīvu sociālā dialoga vājumu konverģences reģionos daudzās dalībvalstīs. Arodbiedrību īpatsvars⁵ Čehijā, Francijā, Grieķijā, Igaunijā, Latvijā, Lietuvā, Polijā, Portugālē, Spānijā, Ungārijā un Vācijā ir zemāks par vidējo līmeni Eiropas Savienībā. Viszemākais darba devēju organizāciju pārstāvības līmenis ir Austrumeiropas un Viduseiropas dalībvalstīs, kas pievienojās Eiropas Savienībai 2004. gadā, kā arī Portugālē. Turklāt Apvienotajā Karalistē, Čehijā, Grieķijā, Igaunijā, Kiprā, Latvijā, Lietuvā, Maltā, Polijā, Portugālē, Slovākijā, Spānijā un Ungārijā arodbiedrībās un/vai darba ņēmēju padomēs darbavietu līmenī pārstāvēti mazāk nekā 50% darbinieku. Lielākajā daļā jauno dalībvalstu sadarbība pārsvarā ir trīspusēja, bet divpusēja (nozaru) sociālo vienošanos⁶ prakse ne vienmēr ir labi attīstīta.

Turklāt sociālais dialogs Eiropā ir būtiska pārvaldības sastāvdaļa, un gan Eiropas Savienība, gan dalībvalstis gūst labumu no efektīvām sociālā dialoga struktūrām. Tādēļ jāatbalsta zināšanu vairošanas un spēju uzlabošanas pasākumi, lai sekmētu sociālā dialoga struktūru izveidi un funkcionēšanu visos līmeņos (starpnozaru griezumā un

5. Arodbiedrības īpatsvaru, kas raksturo biedrotības spēku vai organizāciju pārstāvību, definē kā faktiskā biedru skaita attiecību pret potenciālo biedru skaitu.

6. Eiropas Komisija (2006.), *Industrial Relations in Europe, Commission Staff Working Document*

pa nozarēm valsts, reģionālā un vietējā līmenī). Tādēļ spējas veidošana, ievērojot tiesības uz biedrošanās brīvību un sociālo partneru neatkarību, ir augšupējs process, kas lielākoties atkarīgs no pašu sociālo partneru centieniem.

Laikposmam no 2007. līdz 2013. gadam ESF regulas 5. panta 3. punktā ir gluži skaidri norādīta sociālo partneru nozīme fonda īstenošanā: „*katras darbības programmas vadošā iestāde veicina sociālo partneru atbilstīgu dalību darbībās, kuras finansē saskaņā ar 3. pantu*”.

Tādēļ skaidrs, ka visās dalībvalstīs sociālie partneri ir bijuši un joprojām būs finansējuma saņēmēji atbilstīgi visām ESF prioritātēm.

Saskaņā ar ESF regulas 3. panta 1. punkta e) apakšpunktu ir paredzēts **veicināt un pilnveidot partnerības un vienošanās, lai mobilizētos reformām** attiecībā uz nodarbinātību un iekļaušanu darba tirgū. Tā kā šie pasākumi ir īpaši svarīgi stāvokļa uzlabošanai darba tirgū un labas pārvaldības veicināšanai, tie veido jaunu, atsevišķu prioritāti ESF turpmākajām intervencēm — tā dēvēto „*mobilizēšanos reformām attiecībā uz nodarbinātību un iekļaušanu*”.

Vēl viena **jauna ESF prioritāte, kam piemīt potenciāls partnerību veidošanā**, ir noteikta 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā: „*valsts pārvaldes un sabiedrisko pakalpojumu iestāžu spējas un efektivitātes stiprināšana*”.

Efektīvu politikas virzienu izveidošanai un īstenošanai vajadzīga citu ieinteresēto personu iesaistīšanās un šo ieinteresēto personu sadarbības tīklu veidošanas un sadarbības stiprināšana. Tādējādi iestāžu spēja var atbalstīt partnerību veidošanos dažādās politikas jomās un visos teritoriālajos līmeņos. Īpaši jāatbalsta dialogs starp valsts un privātām struktūrām, tostarp sociālekonomiskiem partneriem un nevalstiskām organizācijām. Lai dialogs būtu efektīvs, iespējams, jāpastiprina gan struktūras, gan sistēmas. Attiecīgos gadījumos ESF varētu atbalstīt šādu partnerību izveidi.

Īpašs atbalsts spējas veidošanai un kopīgai darbībai

Atzīstot, ka vēl ir daudz darāmā, ESF Regulā (EK) Nr. 1081/2006 plānošanas laikposmam no 2007. līdz 2013. gadam ne vien joprojām uzsvērts, ka attiecīgās ieinteresētās personas, jo īpaši sociālie partneri, ir aktīvi jāiesaista ESF programmu plānošanā un īstenošanā, bet arī vairākos jaunos gadījumos īpaši norādīts uz partnerībām un spējas veidošanu.

Ievērojot to, ka konverģences reģioniem un kohēzijas valstīm attiecībā uz konverģences mērķiem ir lielākas vajadzības, un cenšoties veicināt ekonomikas izaugsmi, nodarbinātības iespējas un darba kvalitāti un ražīgumu, Eiropas Sociālais fonds konverģences reģioniem un šo reģionu dalībvalstīm nodrošina lielāku finansējumu ES kopīgo mērķu sasniegšanai.

5. panta 3. punkta 2. ievilkums

„Saskaņā ar konverģences mērķi attiecīgu daļu ESF resursu piešķir spējas veidošanai, kas ietver apmācību, tīklošanas pasākumus, sociālā dialoga stiprināšanu un darbības, ko kopīgi veic sociālie partneri, jo īpaši saistībā ar darba ņēmēju un uzņēmumu pielāgošanās spēju, kā minēts 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā”

Tātad **5. panta 3. punkta 2. ievilkumā** paredzēts, ka konverģences reģionos attiecīgs resursu daudzums atvēlēts sociālo partneru darbībai divās jomās:

- **spējas veidošana** — lai sociālie partneri spētu efektīvi pildīt uzdevumus, kas tiem paredzēti Līguma XI sadaļā (apspriešanās par priekšlikumiem sociālās politikas jomā un Eiropas sociālais dialogs), un uzdevumus ESF mērķu sasniegšanā; šajā darbībā ietilps apmācība, sadarbības tīklu veidošanas pasākumi un sociālā dialoga stiprināšana;

- **sociālo partneru kopīgi veiktie pasākumi** — jo īpaši jomās, kas saistītas ar darbinieku un uzņēmumu pielāgošanās spēju.

Tādēļ atbalsts sociālajiem partneriem var izpausties kā finansējums atsevišķu sociālo partneru organizācijām, kā arī pasākumiem, ko kopīgi veic organizācijas, kas pārstāv darba devējus un darba ņēmējus.

Spējas veidošana — tas nozīmē pilnveidot arodbiedrību un darba devēju organizāciju organizatorisko, finansiālo un personālspeju, kā arī veicināt to ieguldījumu gan valstu, gan reģionu līmenī. Spēju risināt sociālo dialogu varētu palielināt ar šādu veidu darbību: rīkot apmācības par informēšanas, dalības un sarunu mehānismiem, palielināt sociālo partneru nozīmi darba apstākļu izstrādāšanā un darba tirgus funkcionēšanā, konsolidēt nozaru struktūras, uzlabot saikni starp valsts līmeņa un ES līmeņa sociālo dialogu utt.

Pielikumā aprakstīti iespējamo pasākumu piemēri.

3. Pieejas plānošanai

Darbības programmu metodes sociālo partneru finansēšanai

Plānojot jebkāda veida atbalstu saskaņā ar ESF programmām, jāievēro vairāki vispārīgi principi:

- ikvienas darbības **juridiskajam pamatam** jābūt nepārprotami norādītam ESF regulā. Pamatojot prioritārā virziena izvēli attiecīgajā darbības programmā, jānorāda saistība ar darba tirgu un attiecīgais ESF prioritārais virziens, kuru attiecīgā darbība palīdz īstenot;
- pasākumi, kas saistīti ar atbalstu sociālo partneru spējas veidošanai un kopīgai darbībai (5. panta 3. punkts un 3. panta 1. punkta a) apakšpunkts) vai arī ar partnerību, vienošanos un iniciatīvu sekmēšanu (3. panta 1. punkta e) apakšpunkts), ir jāiestrādā **valsts stratēģiskajos ietvardokumentos noteiktajā stratēģijā**. Stratēģijā jāizskaidro darbības pamatojums, sniegtais finansiālais atbalsts un kā tas varētu veicināt nodarbinātību un ekonomikas attīstību. Ja pasākumus finansē gan no ERAF, gan ESF līdzekļiem, stratēģija jāizstrādā uz fondu papildināmības pamata un jāizmanto iespējamā sinerģija. Pārvaldības iestādēm būtu jāsažinās ar sociālajiem partneriem, lai pārrunātu to konkrētās vajadzības un atspoguļotu tās plānošanas dokumentos;
- darbības programmām ir jāizriet no stratēģijas un jāpalīdz sasniegt valsts stratēģiskajos ietvardokumentos un Nacionālās Lisabonas programmā izvirzītos mērķus.

Darbības programma

Reglamentējošie noteikumi 2007.–2013. gadam, kur atspoguļota stratēģiskāka pieeja plānošanai, liek daudzējādā ziņā mainīt turpmāko **darbības programmu** (DP) saturu un struktūru. Līdz ar pieņemtajām Kopienas stratēģiskajām pamatnostādnēm galvenā uzmanība plānošanā ir pievērsta ES prioritātēm, un darbības programmas kļūst par stratēģiskiem dokumentiem. Programmās vairs neapraksta pasākumus, bet gan galveno uzmanību tajās pievērš stratēģijai un prioritātēm.

Dalībvalstis var izvēlēties vai nu **darbības programmu**, vai arī atsevišķu **prioritāro virzienu**, kas palielinātu „**darba ņēmēju un uzņēmumu pielāgošanās spēju**” (atbilstīgi ESF regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunktam).

Pamatregulas 2. pants

1. „**Darbības programma (DP)**”: dokuments, kuru iesniedz dalībvalsts un apstiprina Komisija un kurā izklāsta attīstības stratēģiju, izmantojot saskaņotu prioritāšu kopumu, kuras īstenojamas ar atbalstu no fonda vai — konverģences mērķa gadījumā — no Kohēzijas fonda un ERAF;
2. „**Prioritārais virziens**”: viena no darbības programmas stratēģijas prioritātēm, kura ietver saistītu darbību grupu ar konkrēti izmērāmiem mērķiem;

Vislabākajā gadījumā katram prioritārajam tematiskajam virzienam atbilstu ne vairāk kā viena ESF regulā norādītā prioritāte. Citiem vārdiem sakot, ESF regulā norādītās prioritātes nav ieteicams sapludināt, pārnesot tās uz DP prioritārajiem virzieniem. No otras puses, specializētu DP gadījumā konkrētu ESF regulas prioritāti drīkst piemērot vairākiem DP prioritārajiem virzieniem.

Pamatregulas 37. panta 1. punkts

Konverģences mērķa un reģionālās konkurētspējas un nodarbinātības mērķa darbības programmās iekļauj:

*c) informāciju par **prioritārajiem virzieniem** un to īpašajiem mērķiem. Šos mērķus norāda kvantitatīvi, izmantojot ierobežotu skaitu iznākuma un rezultātu rādītāju, ņemot vērā proporcionalitātes principu. Rādītāji ir tādi, kas nodrošina iespēju izmērīt sasniegumus, salīdzinot ar sākuma situāciju, un prioritāra virziena mērķu sasniegšanu.*

Tātad ikviena dalībvalsts var plānot finansiālo atbalstu sociālo partneru spējas veidošanai, izmantojot tādas DP vai prioritārus virzienus kā pārstrukturēšana, uzņēmēju pielāgošanās spēja un apmācības, kā arī sociālā dialoga struktūru stiprināšana, lai to izmantotu savas spējas veidošanas pamata pasākumiem.

Tomēr ESF regulas 5. pantā („Laba pārvaldība un partnerība”) attiecībā uz ESF darbības programmām konverģences reģionos noteikts, ka sociālo partneru atbalstam jānodrošina attiecīga ESF resursu daļa. Tātad tas, ka daži reģioni kādā dalībvalstī nav konverģences reģioni, nekādi nav šķērslis finansējuma nodrošināšanai sociālajiem partneriem.

Pasākumu īstenošana

ESF atbalsta veidi ir neatmaksājami individuāli vai vispārēji piešķirumi, atmaksājami piešķirumi, procentu likmju subsīdijas, mikrokredīti, garantiju fondi vai preču un pakalpojumu iepirkumi saskaņā ar publiskā iepirkuma noteikumiem (konkursiem).

Īstenojot ESF darbības programmu, vadošajai iestādei jānosaka, kura finansiālā atbalsta metode būs vispiemērotākā. Šāda metode varētu būt, piemēram, aicinājums iesniegt pieteikumu piešķirumam vai konkursam. Visos gadījumos jāpiemēro tādi vispārīgi principi kā pārredzamība, vienlīdzīga attieksme un nediskriminēšana.

Lai gan 5. panta 3. punktā spējas veidošanas un sociālo partneru kopīgu pasākumu finansēšanai nav paredzētas nekādas atsevišķas tiesības, šim mērķim jāpiešķir noteikts līdzekļu apjoms, un vadošajai iestādei jāpalīdz sociālajiem partneriem šos līdzekļus attiecīgi izmantot.

Turklāt attiecīgos gadījumos dalībvalstīm ar Eiropas Komisijas palīdzību jānodrošina, lai ESF neatbalstītu atsevišķus pasākumus, ko vienlaikus atbalsta citas Kopienas starpvalstu programmas, jo īpaši izglītības un apmācības jomā.

Sociālo partneru atšķirīgie uzdevumi finansējuma izlietošanā

Laikposmā no 2000. līdz 2006. gadam sociālie partneri kā dalībnieki darbojās daudzu darbības programmu uzraudzības komitejās.

Tāpat būs arī 2007.–2013. gadā, jo Pamatregulas (EK) Nr. 1083/2006 11. pantā („Partnerība”) norādīts, ka attiecīgos gadījumos un saskaņā ar spēkā esošajiem attiecīgās valsts tiesību aktiem un praksi katra dalībvalsts organizē partnerību ar tādām iestādēm un struktūrām kā kompetentas reģionālās, vietējās, pilsētu un citas valsts varas iestādes, ekonomiskie un **sociālie partneri**, jebkuras citas atbilstīgas struktūras, kas pārstāv pilsonisko sabiedrību, vides aizsardzības partneri, nevalstiskas organizācijas un struktūras, kas veicina vīriešu un sieviešu līdztiesību.

Saskaņā ar ESF regulas 5. panta 2. punktu („Laba pārvaldība un partnerība”), **sagatavojot, īstenojot un uzraugot ESF atbalstu**, dalībvalstis nodrošina **sociālo partneru** dalību, kā arī atbilstīgu apspriešanos ar citām ieinteresētām personām un to dalību attiecīgā teritoriālā līmenī.

Turklāt finansējuma izlietošanas ziņā sociālie partneri drīkst rīkoties kā finansējuma saņēmēji vai starpniecības struktūras, kuru atbildība ir skaidri noteikta Pamatregulā⁷.

Šie daudzveidīgie uzdevumi piešķir sociālajiem partneriem svarīgu nozīmi ESF īstenošanā. Katrā no šīm funkcijām sociālajiem partneriem ir savs noteikts uzdevums:

- gan Pamatregulā, gan ieviešanas regulā fondu ieviešanai ir izvirzīti skaidri noteikumi attiecībā uz atbildību, pārvaldību un pārredzamību;
- papildus Pamatregulas 59.–61. pantam, kur noteikta iestāžu norīkošana un funkcijas, tās 64. un 65. pantā ir skaidri noteikti un aprakstīti gan **uzraudzības komitejas uzdevumi**, gan tās sastāvs;
- sociālajiem partneriem kā uzraudzības komitejas locekļiem jāpārlicinās par darbības programmas īstenošanas efektivitāti un kvalitāti, tostarp arī par finansēto pasākumu izvēles kritēriju vērtēšanu un apstiprināšanu. Šajā sakarā uzraudzības komitejas locekļiem jānodrošina, lai kritēriji būtu pārredzami, atklāti un atspoguļotu visu dalībvalsts un reģiona sociālo partneru pārstāvību. Vadošajai iestādei turklāt jāpublisko apraksts par finansējuma pieteikumu izskatīšanas procedūru un paredzētajiem termiņiem;
- bez tam saskaņā ar ieviešanas regulas 7. panta d) apakšpunktu vadošās iestādes ir atbildīgas par finansējuma saņēmēju saraksta, pasākumu nosaukumu un īstenošanai piešķirtā valsts finansējuma summu publiskošanu.

4. Īpaši jautājumi

Vairākmērķu programmas

Pamatregulas 32. panta 1. punktā noteikts: „[...] ja vien Komisija ar attiecīgo dalībvalsti nevienojas citādi, darbības programma attiecas tikai uz vienu no 3. pantā minētajiem trim mērķiem.”

Vairākas dalībvalstis ir izrādījušas interesi par minētajā pantā paredzētās izvēles iespējas izmantošanu un apsvēršanas tādu darbības programmu izveidi, kurās būtu iekļauts gan „konverģences”, gan „reģionālās konkurētspējas un nodarbinātības” mērķis (t.i., vairākmērķu programmas).

Viena no svarīgākajām prasībām attiecībā uz vairākmērķu programmām (VMP) ir nodrošināt, lai 22. pants (**fondu līdzekļu nepārnēsāmība no mērķa uz mērķi**) būtu ievērots pilnīgi un tādējādi konverģences reģioniem un konkurētspējas un nodarbinātības mērķa reģioniem piešķirtie līdzekļi būtu izmantoti tikai attiecīgajiem reģioniem.

Vairākmērķu projektus īstenojot, rodas neskaidrības, kā rēķināt līdzekļu sadalījumu katram mērķim. Jāizšķir divi šādu aprēķinu līmeņi:

1. aprēķini par DP kopējo budžetu, t.i., cik lielā mērā DP īstenošanu finansētu no konverģences mērķim paredzētiem līdzekļiem un cik lielā mērā — no konkurētspējas un nodarbinātības mērķim paredzētiem līdzekļiem;
2. aprēķini par to, cik lielā mērā konkrētos pasākumus (piemēram, vairākmērķu projektiem paredzētos) finansētu no katram mērķim paredzētajiem līdzekļiem.

Pirmā līmeņa aprēķinus galvenokārt veic atbilstīgi valdības politiskam lēmumam. Vispārīgais sadalījums jau ir nolemts sarunās par valsts stratēģisko ietvardokumentu. Vairākmērķu programmās jāatsaucas uz ietvardokumentu un jāpaskaidro, uz kādu pieņēmumu pamata lemts par sadalījumu attiecīgajai vairākmērķu programmai.

Attiecībā uz otrā līmeņa aprēķiniem — par sadalījumu konkrētām darbībām — šajā posmā var norādīt uz divām galvenajām pieejām:

- DP, kurās skaidri norādīta rēķināšanas proporcija (jeb proporcija, ko piemēros dažādām projektu grupām) un kurās paredzēts šo proporciju attiecīgajai vairākmērķu projektu grupai piemērot visā programmas cikla laikā;

7. Pamatregulas 1083/2006 2. pants: „atbalsta saņēmējs”: publiska vai privāta struktūra vai uzņēmums, kas ir atbildīgs par darbību sākšanu un īstenošanu; „starpnieciskā institūcija”: jebkura valsts vai privāta struktūra vai dienests, kas darbojas vadošās iestādes vai sertifikācijas iestādes atbildībā vai kas šādu iestāžu vārdā veic pienākumus attiecībā pret atbalsta saņēmējiem, kas īsteno darbības

- DP, kurās sniegta metodiskā informācija. Šajā informācijā paskaidrots, kā noteiks proporciju dažādajiem pasākumiem. Šādu pieeju izmanto programmās, kurās paredzēti tikai nedaudzī vairākmērķu projekti.

Jebkurā gadījumā aprēķinam (vai tā metodikai) jābūt pārredzamam un loģiskam, ņemot vērā attiecīgā ESF finansējuma gaidāmo ietekmi uz konkrētā mērķa īstenošanu.

Fondu līdzekļu mērķsadālijuma sistēma jāpiemēro arī sociālo partneru projektiem. Citiem vārdiem sakot, kopīgu sociālo partneru darbību visā valsts teritorijā nav iespējams finansēt tikai no konverģences mērķa līdzekļiem. To darbību, kas palīdz sasniegt konverģences mērķi, finansē no īpaša piešķiruma sociālo partneru darbībai konverģences reģionos (saskaņā ar 5. panta 3. punktu), savukārt to darbību, kas palīdz īstenot mērķus konkurētspējas un nodarbinātības mērķa reģionos, finansē no konkurētspējas mērķa līdzekļiem vai valsts budžeta (bet ne no ESF darbības programmu budžeta). Svarīgi ir arī ievērot, ka sociālo partneru galvenās mītnes fiziskās atrašanās vietai nav nozīmes; svarīgs ir labums, ko konkrētā darbība devusi attiecīgajos konverģences reģionos un arī konkurētspējas un nodarbinātības mērķa reģionos.

Finanšu jautājumi

1. Saskaņā ar Regulas Nr. 1083/2006 34. pantu ESF — ievērojot 10% Kopienas finansējuma ierobežojumu katram darbības programmas prioritārajam virzienam — var finansēt darbību, kas atbilst ERAF atbalsta jomai. Kā būtu ieteicams praktiski piemērot 34. panta 2. punktu? Vai 10% ierobežojumu kādā projektā vai darbībā var pārsniegt uz citu rēķina?

Pamatregulas 34. panta 2. punktā paredzēts, ka ar ESF finanšu līdzekļiem drīkst finansēt darbību, kas atbilst otra fonda (t.i., ERAF) atbalsta jomai, ja tā ir vajadzīga, lai sekmīgi īstenotu programmu, un ir ar to tieši saistīta. 10% finansējuma ierobežojums jāpiemēro prioritārā virziena, nevis darbības līmenī. Tādēļ dažās darbības programmās šo ierobežojumu drīkst pārsniegt, ja vien visā prioritārā virziena līmenī ir ievērots 10% ierobežojums.

2. Ja ar sociālo partneru īstenotu projektu kāds uzņēmums saņem finansiālu atbalstu (piemēram, lai izpildītu darba drošuma prasības), vai šo atbalstu var uzskatīt par valsts atbalstu?

Lai varētu sniegt precīzāku atbildi, Eiropas Komisijai vajadzīgs precīzāks šā jautājuma formulējums. Tomēr attiecībā uz valsts atbalstu jāņem vērā daži vispārīgi faktori.

Proti, šai gadījumā jāpiemēro divi principi.

Pirmkārt, atbilstīgi Līguma 87. pantam **noteikumus par valsts atbalstu piemēro komerciālai darbībai.** Uzdevuma mērķis ir novērst tirgus kropļojumus, kas varētu rasties valdības (gan reģionāla, gan valsts līmeņa valdības) piešķirta finansiāla atbalsta dēļ. Tādēļ tas piemērojams tikai tirgus situācijā. Tādējādi pirmais jautājums, kas jāpēta un jāuzdod, ir šāds: **vai sociālie partneri — finansējuma saņēmēji — ar saviem pakalpojumiem savstarpēji nekonkurē vienā tirgū?** Ja atbalsta saņēmēji nekonkurē vienā tirgū, tie nevar šo tirgu kropļot. Tas ir pirmais jautājums, kas jāapsver attiecībā uz atbalstu sociālajiem partneriem.

Otrkārt, noteikumos par valsts atbalstu ir paredzēti īpaši izņēmumi saistībā ar apmācību un nodarbinātības atbalstu. Šie izņēmumi ir paredzēti šo abu darbības veidu sekmēšanai, un daudzos gadījumos sociālajiem partneriem piešķirto finansējumu var viegli attiecināt uz šā izņēmuma jomu, tādēļ noteikumi nav jāpiemēro. Līdz ar to noteikumi nav jāpiemēro, jo uz atbalstītajiem darbības veidiem attiecas izņēmums, kaut arī piešķirtais atbalsts joprojām uzskatāms par valsts atbalstu.

Turklāt izņēmums automātiski attiecas uz jebkuru valsts atbalsta summu, kas mazāka par 100 000 eiro. Tādēļ viss atkarīgs no projekta apjoma un veiktajiem pasākumiem. Šos trīs apstākļus iekļaujot sociālo partneru kontekstā, ļoti reti rodas grūtības vai problēmas ar valsts atbalstu. Turklāt dalībvalstis var paziņot Eiropas Komisijai par konkrētām programmām un panākt, ka tām piemēro izņēmumu.

3 5. panta 3. ievilkumā paredzētie darbības veidi nav visaptveroši, t.i., tie ir tikai piemēri (kaut arī tas, bez šaubām, ir saprotams). Tomēr ir konkrēti minēti pasākumi sociālo partneru spējas veidošanai.

Ņemot vērā, ka šie darbības veidi ietekmēs attiecīgo izdevumu atbilstību, vēlamies zināt, vai sociālo partneru struktūru izmaksas, pamatdarbības izmaksas un/vai pašreizējās izmaksas ir atbilstīgas?

Piemēram, vai iespējams līdzfinansējums algu izdevumiem? Vai ir atbilstīgi tādi izdevumi kā sociālo partneru un ekspertu ceļa izdevumi un dienas nauda? Vai ir atbilstīgi izdevumi, kas saistīti ar sociālo partneru organizāciju iekārtu amortizāciju? Vai šo izdevumu atbilstību (vai neatbilstību) nosaka dalībvalstis?

Ar ES līdzekļiem finansē tādus darbības veidus vai pasākumus, kas izriet no aicinājumiem iesniegt priekšlikumus vai pieteikties konkursam (t.i., saskaņā ar piešķiruma vai līguma noteikumiem), nevis finansē pamatdarbības izmaksas, izmaksā dotācijas vai finansē infrastruktūras. Darbības izmaksas jānosaka atbilstīgi ESF kompetences jomai un tām jābūt tieši saistītām ar darbības veidiem un atbilstību, ko paredz valsts noteikumi un ESF regulas 11. pants.

Viens no principiem, kuru Eiropas Komisija vēlētos īstenot praksē laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam, ir vienkāršošana. Piemēram: „**vai atbalsts sociālajiem partneriem jāsniedz kā piešķirums?**” Šajā gadījumā iespējams noteiktu nemainīgu procentu atvēlēt netiešajām izmaksām.

Līdzekļus sociālajiem partneriem var piešķirt arī, rīkojot konkursu par konkrētu pakalpojumu sniegšanu; šajā gadījumā var sastādīt iepriekšēju vienošanos par izmaksām un to, kā notiks maksāšana, kuru var (un vajag) iestrādāt līgumā.

Abos gadījumos dienas naudas maksājumi var būt atbilstīgi. Piemēram, ja sociālie partneri organizē apmācību kursus, par dienas naudu var lemt, pamatojoties uz valstu noteikumiem par atbilstību.

Arī attiecībā uz amortizāciju jāpiemēro valstu noteikumi. Dažu valstu noteikumos datoru amortizācija paredzēta katru gadu, bet citu valstu noteikumos — reizi trīs gados. Ja ar ESF finansējumu sociālajiem partneriem paredzēts finansēt 18 mēnešus ilgu projektu (nav būtiski, vai piešķiruma, vai konkursa veidā), 18 mēnešu laikā izmantotajai infrastruktūrai jāpiemēro proporcionāla amortizācija. **ESF nekādā gadījumā nesedz parastās pamatdarbības izmaksas.**

Ja sociālā partnera organizācijā ir trīs algoti darbinieki, ESF nevar segt to cilvēku algas, kuri organizācijā jau strādā un turpinās nodrošināt tās darbu. ESF finansē algas tiem cilvēkiem, kuri īsteno projektu atbilstīgi izsludinātā piešķiruma vai konkursa noteikumiem. Šajā izpratnē ESF var finansēt algas, taču ne pastāvīgās pamatdarbības izmaksas.

4. Vai 5. pants attiecas uz pakāpeniskas attiecināšanas un pakāpeniskas neattiecināšanas reģioniem?

Vispirms jau atbilstīgi Pamatregulas 8. pantam varam precizēt, ka **pakāpeniskas neattiecināšanas** reģionus uzskata par konverģences reģioniem (8. panta 1. punkts). **Pakāpeniskas attiecināšanas** reģioni ir saistīti ar reģionālās konkurētspējas un nodarbinātības mērķi (8. panta 2. punkts). Tomēr **darbības prioritāšu** ziņā šīs lietas ir jānodala.

Pirmkārt, kohēzijas mērķa valstīs — Spānijā, Portugālē, Grieķijā un visās jaunajās dalībvalstīs —, tostarp pārejas reģionos, ESF regulu var piemērot visā valstī vai visā konkurētspējas mērķa reģionā (ESF regulas 3. panta 4. punkts).

Tomēr attiecībā uz budžetu pat tad, ja pakāpeniskas attiecināšanas reģionos drīkst piemērot visas prioritātes, jāizmanto tikai konkurētspējas mērķa resursi.

Otrkārt, līdztekus kohēzijas valstīm vajadzīgs vēl viens dalījums. **Pakāpeniskas neattiecināšanas** reģioni ir konverģences mērķa reģioni, tādēļ tajos šajā sakarā nepārprotami drīkst piemērot abas ESF regulas prioritātes.

Turpreti konkurētspējas mērķi iekļautos **pakāpeniskas attiecināšanas** reģionus pēc definīcijas vispār nedrīkst finansēt saskaņā ar ESF regulas 3. panta 2. punktu. Tas attiecas tikai uz prioritātēm, kas norādītas ESF regulas 3. panta 1. punktā.

5. Kādus darbības veidus un izdevumus var līdzfinansēt atbilstīgi darbībai „sociālo partneru iestāžu spējas stiprināšana” un kā šādi darbības veidi atšķiras no tiem, kas paredzēti 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā?

5. panta 3. punktā norādīti instrumenti, ko var izmantot sociālo partneru spējas stiprināšanai: apmācība, sadarbības tīklu veidošana un tāda darbība, ko kopīgi veic arodbiedrības un darba devēju organizācijas.

Regulas 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir konkrētāk noteikti iestāžu spējas stiprināšanas prioritātes mērķi un tas, kā sociālie partneri var palīdzēt sasniegt šos mērķus, rīkojoties kā veicinātāji vai īstenojot pasākumus, kuru mērķis ir reformas, labāks tiesiskais regulējums un laba pārvaldība, jo īpaši ekonomikas, nodarbinātības un izglītības jomā, u.c.

PIELIKUMS

Spējas veidošanas un kopīgas darbības piemēri

Eiropas Komisija jau agrāk (no sociālā dialoga budžeta pozīcijām, iniciatīvas EQUAL un programmas PHARE līdzekļiem) ir finansējusi starpvalstu projektus, kuros iesaistīti gan ES–15 valstu, gan jauno dalībvalstu sociālie partneri. Vairākas jaunās dalībvalstis daļu no sava ESF budžeta līdz 2006. gadam atvēlēja pasākumiem valsts sociālo partneru spējas veidošanai. Sociālā dialoga struktūru stiprināšanas pasākumus plānošanas dokumentos valstis iekļāva vai nu iestāžu spējas stiprināšanas pamata pasākumos, vai arī darbībā, kas saistīta ar pārstrukturēšanu un uzņēmēju apmācību un to pielāgošanās spējas stiprināšanu.

Piemēram, **Polijā** īstenoti šādi projekti:

- Gdaņskas organizācija „*NSZZ Solidarność Gdańsk*” iesāka apmācības programmu arodbiedrību un iespējamo darbinieku pārstāvjiem sakarā ar darba padomju institūcijas atjaunošanu Polijā. Projekta galvenā darbība ir topošo darba padomju dalībnieku apmācība par tādām tēmām kā jaunais Polijas Darba padomju likums, ekonomiskās un finanšu analīzes metodes un instrumenti, konstruktīva un ilgtspējīga sociālā dialoga metodes, instrumenti darbinieku pielāgošanās spējas palielināšanai, savstarpējās saskarsmes kompetences celšana un inovatīvi konfliktu vadības paņēmieni. Projekta gaitā izveidoja arī interneta portālu — papildu instrumentu zināšanu pilnveidošanai par finanšu un ekonomikas analīzi. Ar projekta rezultātiem iepazīstinās starptautiskā konferencē un tos publiskos plašai sabiedrībai. Līdztekus publicēs arī informatīvu brošūru — palīg līdzekli jaunu darba padomju veidošanai un informācijas sniegšanai par šo padomju dalībnieku tiesībām un pienākumiem;
- Rietumpolijas Darba devēju federācija (*FPPZ*) uzsāka projektu „Partnerība kā aktīvas darba tirgus politikas forma”, iesaistot tajā dažādus partnerus, piemēram, vietējās nodarbinātības aģentūras, vietējās administratīvās iestādes, lobēšanas organizācijas, universitātes, informācijas centrus bez darba palikušiem darba ņēmējiem un sociālos partnerus. Galvenais mērķis ir izveidot sociālo dialogu, ar sociālo partnerību palīdzību izstrādājot dažādus konsultēšanas mehānismus un izstrādājot konkrētas stratēģijas vietējā darba tirgus atbalstam. Projekta noslēgumā izveidos Sociālā dialoga centru, kas koordinēs reģiona sociālo partneru turpmāko kopīgo darbību;
- starpreģionu projektu „Partnerība un sadarbība mūsdienīgam darba tirgum” koordinē kāda Lodzas privāta universitāte — Vadības akadēmija (*SWSPiZ*). Galvenais mērķis ir nostiprināt darba tirgus institūciju efektivitāti un veicināt to labāku darbību, pilnveidojot visu reģionālo un starpreģionu sociālo partnerību sistēmu un labākas sadarbības stratēģijas. Līdztekus sociālajiem partneriem projekta finansējuma saņēmēji ir arī reģionālo un vietējo nodarbinātības aģentūru darbinieki un to NVO pārstāvji, kuras darbojas vietējā darba tirgū. Projekta galvenā darbība ir reģionāla valsts nodarbinātības dienestu foruma un citu darba tirgus institūciju izveidošana katrā reģionā, lai attīstītu inovatīvu darba tirgu, kura pamatā būtu valsts iestāžu un sociālo partneru partnerība. Izstrādās arī interneta platformu informācijas apmaiņai starp projekta finansējuma saņēmējiem un citām valsts un starptautiskām darba tirgus institūcijām.

Tomēr minētais liecina, ka darāmā vēl ir daudz. Programmas *PHARE* projektu izvērtēšana liecināja, ka bieži vien ir panākta tās *acquis* daļas transponēšana, kas attiecas uz darba tirgu, un arī izveidots institucionālais pamats neatkarīgam dialogam, taču rezultātu ilgtspēja būs atkarīga no panākumiem juridisko un finansiālo apstākļu stabilizēšanā. Šajā ziņā var palīdzēt ESF institucionālās spējas veidošanas projekti.

Turpmāk ir aprakstīti daži iespējamie pasākumi un rezultāti. Pasākumi ir atkarīgi no vajadzību novērtēšanas dalībvalstīs, un tas jāveic, iesaistot sociālos partnerus. Pieminēti ir tikai nedaudzi no plaša iespējamo pasākumu klāsta, turklāt uzskaitījums nav visaptverošs:

- tādu sociālo partneru apmācību valsts centru izveide, kur būtu pieejami kursi sociālo partneru pārstāvjiem un valdības amatpersonām. Centros varētu piedāvāt arī valodu kursus, kas sociālajiem partneriem dotu iespēju pilnvērtīgi piedalīties Eiropas darba padomju (EDP) un ES pasākumos;
- pasākumi informācijas izplatīšanai par spēkā esošajiem tiesību aktiem un sociālā dialoga institūcijām ar mērķi piesaistīt dalībai sociālajā dialogā vairāk darba devēju un darba ņēmēju;
- tādu centrālo biedrību, vietējo uzņēmumu darba apvienību vadītāju, darba padomju pārstāvju, centrālo darba devēju organizāciju un vietējo uzņēmumu pārstāvju forumu izveide, kas rosinātu darba devējus un darba ņēmējus uzņēmumu līmenī veidot darba ņēmēju pārstāvības sistēmas;
- sociālās partnerības nozīmes un priekšrocību veicināšanas pasākumi;
- apmācību kursi par informācijas un konsultāciju procesiem, koplīgšanu, starpniecību un strīdu risināšanu, dalība Eiropas darba padomēs (EDP);
- starpniecības sistēmu izveide un nostiprināšana, lai palīdzētu atrisināt kolektīvus darba strīdus;
- apmācība un mācību materiāli publiskiem samierinātājiem;
- tīmeklī izvietotas koplīgumu un darba tiesību datubāzes;
- palīgrīki un rokasgrāmatas nozaru un uzņēmumu līmenī;
- pasākumi, kuru mērķis ir izveidot un nostiprināt divpusēju nozaru sociālo dialogu un atbalstīt nozaru struktūru izveidošanu;
- pasākumi, kuru mērķis ir izveidot un nostiprināt trīspusēju sociālo dialogu, kurā ietverta valsts iestāžu administratīvās spējas stiprināšana. Varētu organizēt īpašus apmācību kursus darba attiecību jomas amatpersonām (jo īpaši par iespējamo ieguldījumu Eiropas nodarbinātības stratēģijā);
- struktūru nostiprināšana sociālo partneru iesaistīšanai valstu reformas programmās;
- apmācību kursi par sociālā dialoga mehānismiem ES līmenī;
- projekti, ar kuru palīdzību īsteno ES darba tiesības;
- projekti, kas attiecas uz Eiropas sociālā dialoga nolīgumu (piemēram, pamatnolīguma par stresu darbā) īstenošanu valstu un/vai reģionu līmenī.

Kopīgas darbības piemēri iepriekšējā plānošanas laikposmā:

- **Nīderlandē** apmācību pasākumus darbiniekiem galvenokārt īsteno *O&O* fondi (sociālo partneru vadīti „nozaru fondi”) un pašvaldības. *O&O* fondi ir nozaru organizācijas, kurās apvienojušies darba devēji un arodbiedrības un kas nodrošina vai rīko darbiniekiem apmācības;
- divpusēji vai trīspusēji nozaru apmācību fondi — līdzīgi tiem, kas izveidoti **Beļģijā** un **Nīderlandē**. **Darba devēju organizācijas** un arodbiedrības, darbojoties kopīgi vai piesaistot attiecīgas valsts iestādes, nodibina apmācības struktūras, lai palīdzētu īstenot Eiropas nodarbinātības stratēģijas pamatnostādnes noteiktos pasākumos (jo īpaši darbinieku un uzņēmēju pielāgošanās spējas jomā). Šādi kopīgi apmācību fondi būtu īpaši svarīgi jaunajās dalībvalstīs, kur šobrīd īsteno daudzas nozaru pārstrukturēšanas programmas. Saskaņā ar ESF regulas 11. pantu šādu fondu darbību īsteno ar sociālo partneru finansiālu atbalstu;
- „*Workway*” ir partnerības iniciatīva **Īrijā**, kuras nolūks ir mazināt nepieņemami augsto bezdarba līmeni invalīdu vidū, labāk izzinot un novēršot šķēršļus un šādi sekmējot invalīdu nodarbinātības iespējas. Partnerību „*Workway*”

vada Īrijas Uzņēmēju un darba devēju konfederācija (*IBEC*) un Īrijas Arodbiedrību kongress (*ICTU*) un tajā iesaistīti vietējie darba devēji, cilvēki ar invaliditāti, arodbiedrību pārstāvji un visi attiecīgie partneri, tostarp pakalpojumu sniedzēji, valdības departamenti un valsts aģentūras (kopīga darbība);

- Īrijas valdība ir izveidojusi **Īrijas Valsts partnerību un izpildes centru** (*NCPP*), lai atbalstītu Īrijas darbavietas un sekmētu tajās pārmaiņas. Centra uzdevums ir ar partnerībām palīdzēt privātā un valsts sektora organizācijām sekmīgi pielāgoties pārmaiņām, veidot spēju un uzlabot izpildes rādītājus. *NCPP* stratēģijā ietilpst vīzijas izveide par pārmaiņām darbavietās, labas prakses modeļu izstrāde, instrumentu izveide pārmaiņām darbavietās un sadarbības tīklu veidošana (spējas veidošana / kopīga darbība);
- **Velsā** izveidota „Sociālo partneru vienība” (sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas kopīgi pieder lielākajām darba devēju un arodbiedrību organizācijām), kuras uzdevums ir sociālajiem partneriem nodrošināt spēju dot ieguldījumu politikas veidošanā Nacionālajā asamblejā. Šī vienība saņem piešķiruma finansējumu no Velsas Asamblejas valdības (spējas veidošana / kopīga darbība), taču principā konverģences reģionos ar ESF atbalstu varētu izveidot līdzīgas struktūras;
- **Velsas** Asamblejas valdība 2003. gadā iesāka „Rīcības plānu partnerībām darbā”, lai darba devēju un darbinieku vidū vairotu zināšanas un izpratni par darba partnerību priekšrocībām, stiprinātu atbalstu organizācijām jaunas partnerību kārtības izstrādē vai stiprinātu atbalstu spēkā esošajai kārtībai, kas uzlabo uzņēmējdarbības rādītājus un vairo apmierinātību ar darbu, un veicinātu labas prakses izplatību. Rīcības plānā paredzēts plašs pasākumu klāsts, tostarp pētījumi, sadarbības tīklu veidošana, informācijas izplatīšana, apmācības un atbalsts uzņēmējdarbībai (spējas veidošana / kopīga darbība);
- **Anglijā** organizācija „Izglītība arodbiedrībām” veido arodbiedrību spēju atbalstīt apmācības darbavietās, pamatojoties uz partnerībām starp darba devējiem, arodbiedrībām un izglītības nodrošinātājiem (spējas veidošana / kopīga darbība). Tās misija ir vairo darbinieku izredzes dzīvē un palielināt viņu ietekmi darbavietās ar kvalitatīvas apmācības palīdzību arodbiedrībās (<http://www.unionlearn.org.uk/>);
- **Apvienotajā Karalistē** bija „Fonds partnerībai darbā”, kura uzdevums bija mudināt uzņēmumus modernizēt darba metodes un organizāciju, pamatojoties uz partnerības pieeju darbavietā (kopīga darbība);
- **Anglijā** tiek veidotas „Reģionālās prasmju partnerības”, kurās iesaistījušās reģionālās attīstības aģentūras, Izglītības un prasmju padome, nodarbinātības aģentūra „*Jobcentre Plus*”, apmācību sniedzēji un sociālie partneri (spējas veidošana / kopīga darbība).

Šis teksts yra tinklavietėje:

http://ec.europa.eu/employment_social/esf/fields/partnership_lv.htm

Daugiau skaitykite:

Information service of DG Employment, Social Affairs & Equal Opportunities

Communication Unit

B-1049 Brussels

Fax.: +32 2 296 23 93

E-mail: empl-info@ec.europa.eu

<http://ec.europa.eu/esf>